

Broers en zussen samen,

wat u als Kamerlid kunt doen

In deze notitie informeert Defence for Children u over de situatie waarin broers en zussen die uit huis geplaatst worden, vaak ten onrechte niet samen opgroeien. Al langere tijd maakt Defence for Children zich samen met SOS Kinderdorpen hard voor het recht van kinderen om gezamenlijk met hun broers en zussen opgevangen te worden bij uithuisplaatsing, tenzij dit niet in het belang is van een van de kinderen. In de Nederlandse wet is op dit moment niets vastgelegd over het recht op samenplaatsing. We pleiten voor het verankeren hiervan in de Nederlandse Jeugdwet.

GESCEIDEN OPGROEIEN

Jaarlijks wonen in Nederland ruim 23.000 kinderen die uithuisgeplaatst zijn gescheiden van hun ouder(s) (Factsheet Pleegzorg 2020). De kinderen komen voor korte of langere tijd bij pleegouders, in een gezinshuis of jeugdhulpinstelling terecht. In ongeveer de helft van alle uithuisplaatsingen worden zij daarbij gescheiden van hun broers en zussen, veelal om praktische redenen. Dit volgt uit een schatting van het Nederlands Jeugdinstituut uit 2015; het scheiden van broers en zussen wordt niet geregistreerd.

Een uithuisplaatsing is op zichzelf al een drastische en vaak traumatische gebeurtenis. Kinderen zijn kwetsbaar door de ontstane situatie die uithuisplaatsing noodzakelijk maakt, door de onzekerheid over hun toekomst en omdat ze hun ouders moeten missen. Worden ze vervolgens ook nog van hun broers en zussen gescheiden, dan levert dat extra leed op. Het heeft ernstige gevolgen voor het gevoel van veiligheid en stabiliteit van kinderen, hun geestelijke gezondheid en vermogen tot het aangaan van sociale en relationele verbinding met anderen. Het veroorzaakt gevoelens van verdriet, verlies, schuld, verlating en zelfs trauma.

SCHADELIJK EN IN STRIJD MET KINDERRECHTEN

Het scheiden van broers en zussen is niet alleen schadelijk, het is ook in strijd met internationale verdragen. Het VN-Kinderrechtenverdrag, het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens, de VN-Richtlijnen voor alternatieve zorg aan kinderen en de

Gloria (16 jaar)

Gloria werd als baby van zes maanden uit huis geplaatst: "Je moet proberen kinderen zoveel mogelijk samen te brengen. Ik merk dat mijn zus en ik tijd hebben gemist, die tijd kunnen we nooit meer inhalen."

[Bekijk het verhaal van Gloria in deze video](#)

Ontwikkeling van een kind

Professionals wijzen al lange tijd op de schade van het scheiden van broers en zussen voor de ontwikkeling van kinderen. Internationaal onderzoek bevestigt dat beeld. Zie voor meer informatie onze [bijdrage 'Broer en zussen horen bij elkaar' aan het VN-Kinderrechtencomité](#) voor de VN-Dag van Algemene Discussie op 16 en 17 september 2021.

Europese Q4-standaarden borgen het recht op familielevens voor kinderen. Het VN-Kinderrechtenverdrag legt de *verantwoordelijkheid voor het samen plaatsen van broers en zussen bij de overheid*.

HOE ZIT HET IN ANDERE LANDEN

In landen om ons heen is het recht op samen plaatsen van broers en zussen wel in de wet verankerd. Zo kennen Frankrijk en Spanje deze bepaling sinds 1996. *België* heeft in mei 2021 hiertoe een artikel toegevoegd aan het Burgerlijk Wetboek. Ook Schotland kent sinds dit jaar wetgeving waarin het recht om samen geplaatst te worden bij een uithuisplaatsing expliciet vermeld staat.

IN DE TWEEDE KAMER

De Tweede Kamer roert zich sinds 2019 over het scheiden van kinderen bij uithuisplaatsing. In maart 2019 dienden Van Nispen en Hijink een *motie* in over het samen plaatsen van broertjes en zusjes als uitgangspunt, die unaniem werd aangenomen. Opgeroepen werd om onderzoek te doen naar wettelijke verankering van het 'samen, tenzij-beginsel'. Bijna anderhalf jaar later constateerden Van Gerven en Westerveld in hun *motie*, die op 1 december 2020 werd aangenomen, dat het niet opschiet. De motie vraagt de juridische verankering voor te bereiden.

In zijn Kamerbrief van 17 juni 2021 laat minister Dekker (rechtsbescherming, Justitie en Veiligheid) weten dat inmiddels is verkend wat op (inter)nationaal niveau met betrekking tot het samen plaatsen van broers en zussen is geregeld en wat de mogelijke varianten zijn om dit wettelijk te verankeren. Ook schrijft hij dat het WODC onderzoek doet naar het samen plaatsen. Na afronding (najaar 2021) zal met het veld worden besproken wat de implicaties zijn van een mogelijk wettelijke verankering.

HOE KAN HET BETER? – DRIE HOOFDPUNTEN

1. Pas de wet aan zodat wet- en regelgeving in lijn komt met internationale verdragen.
2. Zorg er in de praktijk voor dat uithuisgeplaatste kinderen samen kunnen opgroeien.
3. Ga alleen over tot separate plaatsing van kinderen uit één gezin als de Raad voor de Kinderbescherming in zijn onderzoek contra-indicaties voor het samen plaatsen signaleert.

WAT KUNT U DOEN?

Als Kamerlid kunt u de regering aan haar verantwoordelijkheid houden om het samen plaatsen van broers en zussen bij uithuisplaatsing wettelijk te verankeren.

De Jeugdwet is niet in lijn met de internationale regelgeving. Daarom moet deze op twee punten worden aangepast:

- Aanvulling van artikel 2.3 van de Jeugdwet met een zevende lid: 'Het college draagt er zorg voor dat de jeugdige in het geval van een uithuisplaatsing, samen met de andere jeugdigen behorende tot één gezin wordt geplaatst in een pleeggezin of gezinshuis, tenzij uit onderzoek blijkt dat dit niet in het belang van (één van) de jeugdigen is.'

De Belgische wettekst

'Minderjarige broers en zussen hebben het recht om niet van elkaar te worden gescheiden. Dit recht moet in het belang van elk kind worden beoordeeld. Ingeval het belang van een kind vereist dat dit recht niet wordt uitgeoefend, streven de ouders, de pleegzorgers, de rechtbank en de daartoe bevoegde overheid het behoud van persoonlijke contacten tussen dit kind en elk van zijn broers en zussen na tenzij ook dit strijdig is met het belang van dit kind.'

Recht op familielevens

Kinderen hebben recht op familielevens en hun familiebanden dienen te worden gerespecteerd, tenzij dit niet in het belang van een van de kinderen is.

Hart voor Kinderrechten

- Aanvulling van artikel 3.5 lid 2 bij de Jeugdwet: ‘Artikel 2.3, zesde lid en zevende lid, zijn van overeenkomstige toepassing.’

EN DAN VERDER!

Daarnaast kunt u bewerkstelligen dat maatregelen worden genomen om te zorgen dat kinderen in de praktijk bij elkaar blijven als zij niet langer thuis kunnen wonen. Defence for Children en SOS Kinderdorpen doen de volgende aanbevelingen:

- Investeer in voorzieningen waar kinderen uit één gezin samen kunnen wonen, zoals met Simba Familiezorg.
- Pas de capaciteit en organisatie van de jeugdzorg zodanig aan dat het recht op gezinsleven van broers en zussen wordt gerespecteerd.
- Organiseer regelmatig en structureel contact tussen broers en zussen die gescheiden wonen, tenzij dat niet in hun belang is.
- Registreer hoe vaak en waarom kinderen samen of gescheiden worden geplaatst bij uithuisplaatsing.
- Focus in het beleid op behoud en herstel van gezinsrelaties en versterking van het gezin.
- Waarborg dat de mening van de kinderen wordt meegewogen in het beslissingsproces rond plaatsing.
- Waarborg (gratis) juridische hulp in familie- en kinderbeschermingszaken.

HET JUISTE MOMENT

De urgentie is groot. Ieder kind dat gescheiden wordt van zijn broer of zus loopt kans daar langdurig nadelige gevolgen van te ondervinden. Wachten - op een nieuw kabinet, resultaten van onderzoek, andere omstandigheden – is dus geen goed idee. De komende tijd zijn er verschillende momenten waarop u dit thema kunt aankaarten:

- Nationale Broer en Zus Dag, 30 september. Defence for Children en SOS Kinderdorpen vragen aandacht voor het samen plaatsen van broers en zussen met verhalen van kinderen en professionals.
- In contacten met collega-Kamerleden, bij relevante debatten en in contacten met het veld.
- Bij het formuleren van een regeerakkoord voor een nieuw kabinet.
- Als de Kamer de uitkomsten krijgt van het WODC-onderzoek - verricht door de Universiteit van Amsterdam.

Persoonlijke ervaring

“De band komt niet vanzelf terug als je uit elkaar wordt gehaald. De gescheiden plaatsing heeft ons beschadigd, we moesten de relatie weer lijmen met hulp van een mentor. Ik was liever samen geweest, dan vind je steun bij elkaar.”

Jongen over gescheiden van broer en zus opgroeien

Contact

Defence for Children

Femke Minderman

www.defenceforchildren.nl

T 06 57 34 03 85

f.minderman@defenceforchildren.nl

30/9/2021

 Hart voor Kinderrechten

DEFENCE FOR CHILDREN